

На черговій, другій конференції (7—9 грудня 1994 р.), відбулася, як тепер прийнято, презентація збірника матеріалів попередньої зустрічі дослідників, який дає уявлення про стан української юдаїки.

В умовах формування сучасної багатоетнічної української держави інтерес до історії українських євреїв має не лише академічний характер. Доповідь М. Тараненка, Ф. Левітаса, А. Коновала (Київ) та виступ Т. Гунчака (Львів) були присвячені проблемам національних меншин під час розбудови української держави в 1917—1918 рр. Значна увага на конференції приділялася питанням політичного, господарського та культурного життя українського єврейства у 1920—1930 рр. Так, роль і місце єврейського містечка в Радянській Україні 20-х рр. висвітлила у своїй доповіді О. Божко (Київ).

Цікаві факти про регіональну історію євреїв навели В. Паливода (Бердичів), Р. Пастух (Дрогобич), Р. Шпезель (Острів), А. Безаров (Чернівці).

Важливою передумовою розгортання досліджень з будь-якої теми є вивчення архівних документів. В. Хітерер (Київ) та Я. Хонігсман (Львів) зробили огляд архівних фондів з проблеми. М. Феллер (Дрогобич) у своєму виступі висвітлив, як у вітчизняній політичній думці оцінюється роль єврейського народу в житті України. Суто практичні, сучасні питання були розглянуті у доповідях П. Рабиновича (Львів) «Локальна община», Р. Сокирянської (Вінниця) «Єврейсько-українські відносини сьогодні», О. Проскури (Київ) «Українсько-єврейські взаємини в рефлексії інтелігенції».

Збірник, як і в цілому стан юдаїки в Україні сьогодні, має певні вади: публіцистичність, а не науковість оцінок деяких виступів зумовлені слабкою джерелознавчою базою та певною мірою нерозробленістю тематики.

Завершаючи огляд збірника матеріалів, віддамо належне спонсорам конференції та видання — Асоціації єврейських общин та організацій України, а також Джойнту.

П. А. Рудик (Київ)

Всеукраїнська науково-методична конференція «Українознавство у технічному вузі: методологія, методика, перспективи»

13—14 жовтня 1994 р. за ініціативою Ради з гуманітарної освіти Українського державного університету харчових технологій і на його базі відбулася Всеукраїнська науково-методична конференція «Українознавство у технічному вузі: методологія, методика, перспективи». В ній взяла участь викладачі не лише технічних, а й гуманітарних вузів, а також учені інститутів Національної Академії наук України, науковці й керівники Держхарчпрому України, представники 35 міст нашої держави і ближнього зарубіжжя.

За підсумками конференції опубліковано збірники тез доповідей і виступів, авторами яких є 468 осіб. 146 тез подали представники університетів, 183 — академій та інститутів. Про рівень конференції свідчить склад її учасників, серед яких 9 членів Національної Академії наук України та галузевих академій, 70 докторів наук, 268 кандидатів наук, 130 викладачів вузів, аспірантів та інженерів-практиків.

Пленарне засідання відкрив виступним словом голова оргкомітету конференції, ректор Українського державного університету харчових

технологій академік І. С. Гулий. Віце-прем'єр-міністр України з гуманітарної політики, чл.-кор. НАН України, д-р іст. наук проф. І. Ф. Курас виступив з ґрунтовною доповіддю «Гуманітарна політика і гуманітарна освіта: досвід і проблеми». Він відзначив нерозривність зв'язку цієї політики з тими суспільними процесами, що відбуваються в Україні, наголошуючи на необхідності об'єктивного вивчення її історичного минулого і формування національної еліти.

Директор Інституту українознавства Київського національного університету імені Т. Шевченка, академік Академії Вищої школи, д-р філолог. наук П. П. Кононенко виголосив доповідь «Українознавство в системі вищої школи».

Досвідом викладання українознавчих дисциплін в Українському державному університеті харчових технологій поділився зав. кафедрою українознавства, д-р іст. наук, проф. О. Д. Горбул.

На конференції працювало 8 секцій, а саме: з проблем методології та методики викладання і вивчення історії України і українознавства, української і зарубіжної культури, української та іноземної мов, філософських дисциплін, економічної теорії, соціально-політичних і правових дисциплін, а також «Українознавчі аспекти при викладанні і вивченні загальнонаукових, загальноінженерних та спеціальних дисциплін» і «Екологічні проблеми України в програмі технічного вузу».

В доповідях і виступах академіків В. О. Аністратенка, І. С. Гулого, В. О. Домарецького, докторів наук, професорів І. М. Варзара, А. П. Верхоли, О. Д. Горбула, В. П. Клочка, Й. І. Сторіжка (Український державний університет харчових технологій), І. В. Бичка, Г. І. Горак, Я. С. Калакури (Національний університет імені Тараса Шевченка), А. І. Байраківського (Українська академія зв'язку), З. І. Ямкової (Донбаський гірничо-металургійний інститут) та інших учасників конференції висловлювалися цікаві міркування і пропозиції щодо дальшого вдосконалення викладання українознавчих дисциплін та вивчення українознавчих аспектів загальнонаукових, загальноінженерних і спеціальних дисциплін.

На конференції особливо наголошувалося на тому, що викладання гуманітарних, у тому числі українознавчих, дисциплін повинно базуватися на таких наукових принципах, як об'єктивність та історизм. Гуманітарні дисципліни покликані в повному обсязі виконувати пізнавальну і виховну функції, а не виступати знаряддям політичних партій та громадських організацій у боротьбі за владу.

Учасники конференції запропонували Міністерству України, Інституту системних досліджень при ньому узагальнити досвід роботи кафедр по викладанню українознавчих дисциплін у технічних вузах і разом з відповідними кафедрами на конкурсній основі підготувати і видати орієнтовні навчальні програми з історії української державності, культури, мови, і ділової зокрема, економічної теорії, політології, філософії, релігієзнавства для технічних вузів, а також посібники з названих курсів. Було вирішено провести Всеукраїнську науково-методичну конференцію з проблем викладання дисциплін культурологічного циклу, семінар для викладачів українознавчих дисциплін технічних вузів, при кафедрі українознавства Українського державного університету харчових технологій створити консультативний пункт для викладачів української мови (зокрема, ділової) технічних вузів.

На конференції підкреслювалася думка, що українознавчі аспекти повинні пронизувати навчально-виховний і науково-дослідний процес, посідати чільне місце при викладанні загальнонаукових, загальноінженерних і спеціальних дисциплін.

Отже, конференція засвідчила необхідність дальшого осмислення проблем методології і методики викладання і вивчення українознавства у технічних вузах України.